

Управління освіти

Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації

Школа І-ІІІ ступенів № 58 Шевченківського району м. Києва

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

***«Використання інтерактивних форм та методів
навчання у початковій школі»***

Виконала: вчитель початкових класів
вищої кваліфікаційної категорії,
старший вчитель
Демчук Алла Миколаївна

Київ – 2020

Дата народження: 30 серпня 1972 р.

Освіта: вища

Закінчила:

- 1992 року Рубіжанський індустріально – педагогічний технікум;
- 1997 року Кам'янець - Подільський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Початкове навчання».

Професія: вчитель початкових класів

Місце роботи: школа I – III ступенів № 58 м. Шевченківського р-ну м. Києва

Категорія: вища, старший вчитель

Курси підвищення кваліфікації пройшла в 2018 – 2020 р.

Стаж роботи: 27 років

Стаж роботи в школі I – III ступенів № 58: 22 роки

Анотація

Сучасні зміни структури та змісту початкової освіти вимагають удосконалення уроку. Передусім новий стандарт пропонує відійти від сталої шкільної формули "знання заради знань" та вчити дітей застосовувати їх у реальному житті. Вчитель зобов'язаний відслідковувати мотиваційні переваги кожної дитини. Діти відрізняються за своїми інтересами, мотиваціями, і завдання вчителя – ідентифікувати їх і створити умови для розвитку персонально кожної дитини. Як він це робитиме – залежить від підготовки та фантазії вчителя.

Саме ці зміни вимагають вдосконалювати та використовувати різноманітні інтерактивні форми та методи, які можна застосовувати у навчанні учнів початкової школи. Навчання в початковій школі володіє широким діапазоном міжпредметних зв'язків, які сприяють розвитку пізнавальних інтересів. А це одна з умов ефективного навчання. З метою формування пізнавальних інтересів використовуються нестандартні форми уроків, головною метою яких є пробудження інтересу до навчальної праці. До них можна віднести й використання інтерактивних форм та методів навчання у початковій школі.

Основна ідея розробки – надавати можливість кожному учневі розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає; розвивати комунікативні якості і здібності; створювати комфортні умови навчання, які б викликали у кожного учня відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захищеності, неповторності, значущості.

Окрім теоретичного аспекту даний матеріал також містить практичні розробки уроків, які відповідають чинній програмі. Дана розробка буде цікавою для вчителів початкових класів, які працюють в початковій школі.

Зміст

1. Вступ
2. Основна частина
3. Висновок
4. Список використаних джерел
5. Додатки

Вступ

Професія вчителя початкових класів – унікальна, неповторна, життєдайна. Саме він відкриває нову «шкільну епоху» дитинства, спрямовує невичерпну дитячу енергію через любов, розумну вимогливість, виховує повагу малюків до свого нового статусу, виписує школярську долю. Головне своє завдання вбачаю у розкритті індивідуальності кожної дитини, тому що розумію: від того, якими будуть перші шкільні роки моїх вихованців, залежить усе їхнє подальше навчання і майбутній життєвий шлях.

Ще В. Сухомлинський писав, що кожна дитина іде в школу з вогником в душі, а завдання педагога цей вогник підтримати, щоб він не погас. Тому в моїй роботі виникають питання:

- ✓ Як не погасити вогник цікавості дитини, а розпалити справжній факел?
- ✓ Як навчити дитину вчитися?
- ✓ Як уникнути пасивності учнів на уроках?
- ✓ Як «свій» урок зробити «їхнім» уроком?
- ✓ Як учительське «треба» перетворити на учнівське «хочу»?

Відповіді на ці та інші запитання я знаходжу, впроваджуючи у практичну роботу інноваційні технології, інтерактивні форми та методи, придумуючи щось своє, що дає можливість учням не відсиджувати, а проявляти себе - як особистість, партнер, команда.

Основним принципом моєї роботи є використання сучасних досягнень вікової психології, інноваційних технологій навчання для успішного розвитку пізнавальних, інтелектуальних, творчих, фізичних здібностей школярів початкової школи за умови збереження та підвищення резервів їх фізичного, психічного та соціокультурного здоров'я. У впровадженні інноваційних методів і технологій я, як вчитель початкової школи, перш за все керуюсь основними заповідями: **любити, вірити, знати, поважати та розуміти дитину як основний об'єкт і суб'єкт навчальної діяльності.**

*Скажіть мені і я забуду.
Покажіть мені і я запам'ятаю.
Дайте можливість обговорити і я зрозумію.
Дайте можливість навчити іншого
і я досягну досконалості.*
Конфуцій

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Актуальність, суть та мета інтерактивного навчання

Зміни життя в сучасному світі вимагають і змін мети та призначення сучасної освіти. Знижується функціональна значущість і привабливість традиційної організації навчання, передача «готових» знань від викладача до слухача перестає бути основним завданням навчального процесу. Соціально-економічні зміни, що відбуваються в сучасному українському суспільстві зумовлюють новий науково-методичний підхід до організації в дитячих навчальних закладах навчально-виховного процесу, який має здійснюватися на принципах гармоніювання й гуманізації і бути спрямованим на формування наукового світогляду дітей, виховання їхньої активної життєвої позиції. Відповідно, дитину навчати орієнтуванню в потоці інформації, самостійно поповнювати свої знання, виявляти творчість у розв'язанні навчально-пізнавальних завдань.

Глибокі перетворення, що відбуваються в системі освіти України, зумовлюють необхідність вдосконалення навчання першої суспільно значущої діяльності школярів. Ці зміни неможливі без застосування на уроках інтерактивних технологій, які ґрунтуються на діалозі, моделюванні ситуацій, вільному обміну думками, авансуванні успіху, що саме активізує пізнавальну діяльність учнів, підвищує емоційний рівень засвоєння знань.

Важливо викликати інтерес до навчальної теми, перетворювати аудиторію пасивних спостерігачів на активних учасників заняття. Якщо вчитель у своїй роботі буде використовувати активні форми та

методи навчання то це важливе питання буде вирішеним саме собою. Активні форми навчання будуються на інтерактивних методах, коли існує взаємозв'язок не лише між вчителем та учнем, а й між учнями у навчанні.

Інтерактивні методи навчання на сьогодні є актуальним способом роботи вчителя в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні методи навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основна вага надається взаємодії учнів між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його більш цікавим та менш втомлюваним для учасників.

Слово – інтерактивний прийшло до нас з англійської і виникло від слова “інтерактив”. “Inter” – це “взаємний”, “act” – діяти. “Інтерактивний” – означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди. Діалогу з будь-чим (комп'ютером), чи з будь-ким (людиною). Значить інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача і слухача.

Основна характеристика “Інтерактива”

- Це спеціальна форма пізнавальної діяльності;
- Навчальний процес організовано так, що практично всі слухачі заохочені до процесу пізнання, вони мають можливість розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають;
- Має бути атмосфера доброзичливості, взаємопідтримки – форма кооперації та співпраці;
- На занятті організується індивідуальна, парна, групова робота;
- Застосовуються дослідницькі процеси, ділові гри, робота з документами, різними джерелами інформації, використовувати творчі завдання.

Ефективність інтерактивного навчання

Науковцями і практиками визнано, що набуття знань, формування вмінь і навичок, розвиток особистісних якостей, набуття певних компетентностей особистості учня є найефективнішими, якщо в освітньому процесі використовують інтерактивні форми і методи.

За допомогою інтерактивних технологій учні мають змогу:

- аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й таким чином зробити засвоєння знань доступнішим;
- навчитися формулювати власну думку, правильно її висловлювати, доводити власну позицію, аргументувати й дискутувати;
- навчитися слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;
- моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації, їх моделювання;
- вчитися будувати конструктивні стосунки у групі, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу та консенсусу;
- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт.

Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Меріленд) у 1980-х роках, показують нам, що інтерактивне навчання уможливорює різке збільшення відсотка засвоєння матеріалу, бо впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю. Результати цих досліджень відображено у схемі, яка дістала назву «Піраміда навчання».

Піраміда навчання

З піраміди видно, що найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція – 5 %, читання – 10 %, зорове і слухове сприймання – 20 %, демонстрування – 30 %), а найбільших – інтерактивного (групова дискусія – 50 %, практичні вправи – 75 %, навчання інших або негайне застосування знань – 90 %). Ці дані є середньостатистичними, тому в конкретних випадках результати можуть різнитися, але в середньому таку закономірність може простежити кожен педагог.

Задачі, які можна розв'язати одночасно:

- розвиток комунікативних умінь і навичок;
- емоційний контакт між слухачами;
- вчитесь працювати у команді, прислухатись до думки свого товариша;
- знімає нервову навантаження слухачів, дає можливість змінювати форми їх діяльності, переключати увагу на вузлові питання теми.

Інтерактивні методи захоплюють слухачів, пробуджують в них інтерес та мотивацію, навчають самостійному мисленню та діям.

Принципи інтерактивного навчання

Виокремлюють такі принципи інтерактивного навчання:

- *Принцип активності.* Для досягнення поставлених цілей кожен учень має брати активну участь у процесі спілкування та активно взаємодіяти з іншими.
- *Принцип відкритого зворотного зв'язку.* Висловлення учасником чи всіма учасниками групи думок, ідей чи заперечень щодо поставлених завдань. Саме завдяки активному використанню зворотного зв'язку учасники групи дізнаються, як сприймаються іншими людьми їхня манера спілкування, стиль мислення, особливості поведінки.
- *Принцип експериментування.* Активний пошук учнями нових ідей та шляхів вирішення поставлених завдань. Цей принцип дуже важливий і як зразок стратегії поведінки в реальному житті, і як поштовх до розвитку творчості й ініціативи особистості.

- *Принцип довіри у спілкуванні.* Саме на це спрямовано спеціальну організацію групового простору в ході проведення занять: зазвичай використовувався у роботі прийом розташування учня і вчителя по колу обличчям одне до одного, для того щоб змінити в учнів стереотипну установку й уявлення про те, як повинні проводитися й організовуватися заняття і яку роль у них має відігравати вчитель.
- *Принцип рівності позицій.* Він означає, що вчитель не прагне нав'язати учням своєї думки, а діє разом і нарівні з ними. Своєю чергою, кожен учень має змогу побувати у ролі організатора, лідера.

Суть інтерактивного навчання

Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, яке заперечує домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншою.

Інтерактивне навчання має на меті:

- створення умов для залучення всіх слухачів до процесу пізнання;
- надання можливості кожному слухачеві розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає;
- вироблення життєвих цінностей;
- створення атмосфери співпраці, взаємодії;
- розвиток комунікативних якостей і здібностей;
- створення комфортних умов навчання, які б викликали у кожного слухача відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захищеності, неповторності, значущості.

Інтерактивне навчання передбачає:

- моделювання життєвих ситуацій;
- вирішення творчих завдань;
- спільне розв'язання проблем тощо.

Що ж дає впровадження методів інтерактивного навчання різним суб'єктам навчального процесу?

В ході діалогового навчання слухачі вчаться критично мислити, розв'язувати складні проблеми на підставі аналізу обставин і відповідної

інформації, приймати продумані рішення, приймати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми. Для цього на заняттях організується індивідуальна, парна і групова роботи, застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, йде робота з документацією різними джерелами інформації.

Яким же повинен бути учасник інтерактивного навчання?

Він повинен:

- 1) ставити перед собою навчальні завдання;
- 2) розвивати навчальну активність;
- 3) визначати проблеми в ході навчання;
- 4) навчатися рефлексії своєї навчальної діяльності.

Яким же повинен бути вчитель?

Він має вміти:

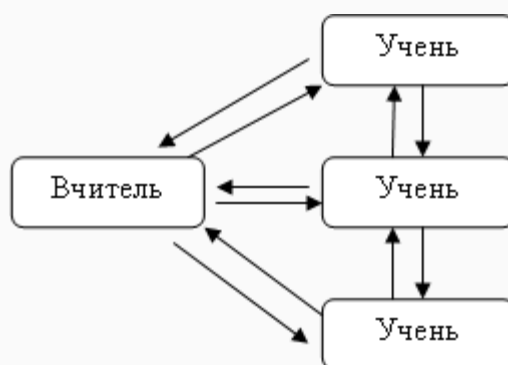
- 1) Створити в класі атмосферу, яка сприяє заохоченню учнів задавати питання та шукати відповіді. Брати за основу такі види навчання, які б сприяли розвитку критичного мислення та самостійного набуття знань, стимулювати рефлексію.
- 2) Застосовувати наявні ефективні методи. Стати вдумливим професіоналом, що означає навчитися самому, уважно спостерігати, визначати проблеми та створювати нові стратегії для їх розв'язання.
- 3) Бути взірцем для учнів, передавати свої знання колегам, використовувати нові методики навчання.

Професійна позиція вчителя

Використання інтерактивної стратегії змінює роль і функції вчителя — він перестає бути центральною фігурою і лише регулює навчальний процес, займається його загальною організацією, визначає загальний напрям (готує до уроку необхідні завдання, формулює питання для обговорення у групах, контролює час і порядок виконання наміченого завдання, дає консультації, допомагає в разі серйозних утруднень).

Інтерактивні методи навчання

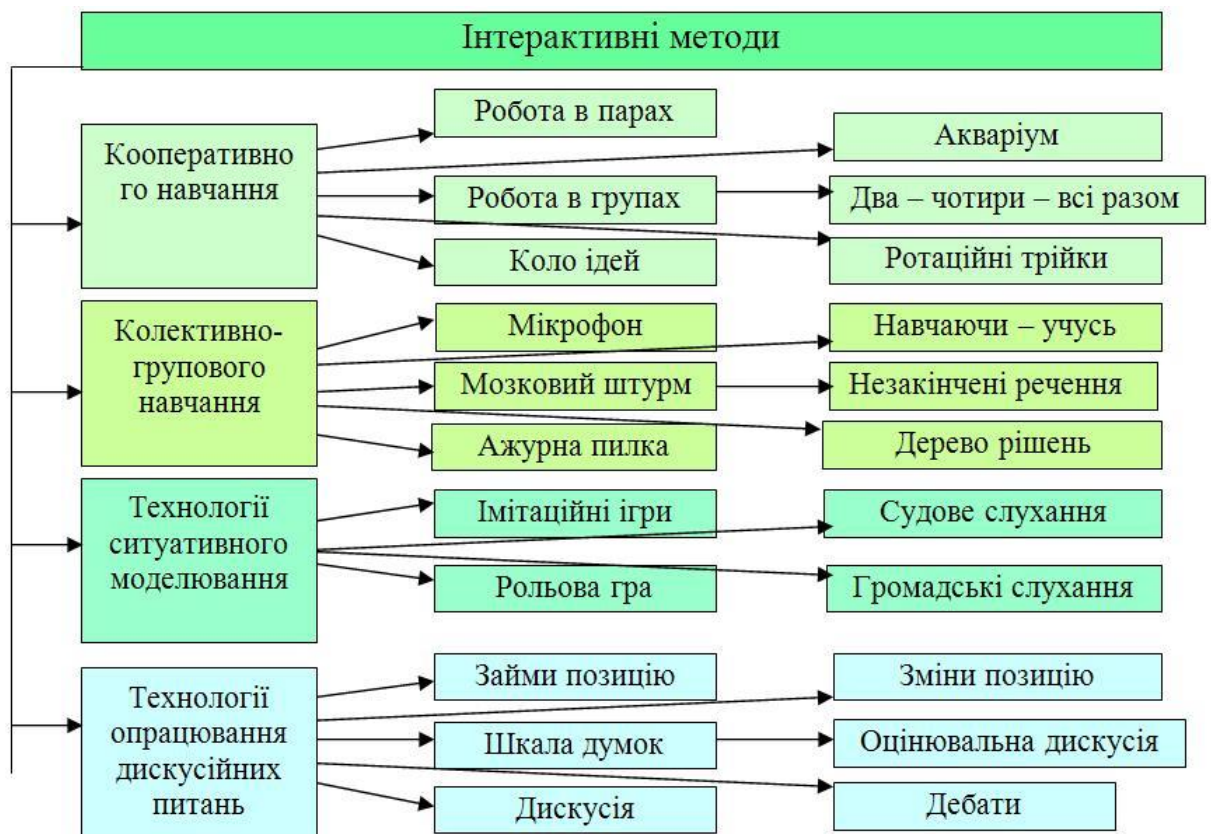
Інтерактивні методи – форма навчання, у процесі якого учні і вчитель перебувають в режимі бесіди, діалогу між собою. Це співпраця, взаємонавчання: вчитель – учень, учень – учень. При цьому вчитель і учень – рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою. Під час такого спілкування учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати обґрунтовані рішення

Інтерактивні методи орієнтовані на ширшу взаємодію учнів не тільки з учителем, а й одне з одним, на домінування активності учнів у процесі навчання. Роль учителя на інтерактивних заняттях зводиться до спрямування діяльності учнів на досягнення цілей заняття.

В Україні розроблена та пропагандується технологія інтерактивного навчання О. І. Пометун та Л. В. Пироженко. Вони розподіляють інтерактивні методи на чотири групи залежно від мети уроку та форм організації навчальної діяльності учнів:

1. технології кооперативного навчання;
2. технології колективно-групового навчання;
3. технології ситуативного моделювання;
4. технології опрацювання дискусійних питань.

Інтерактивні методи надають змогу учням:

- аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й тому зробити засвоєння знань більш доступним;
- навчитись формувати власну думку, правильно її виражати, доводити свою точку зору, аргументовано дискутувати;
- навчитись слухати інших, поважати альтернативну думку;
- моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації й переживати їх;
- вчитися будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути до діалогу;
- знаходити спільне вирішення проблеми;
- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи.

Характеристика інтерактивних методів

«Навчаючи – учусь»

Цей метод використовується при узагальненні та повторенні вивченого. Він дає можливість дітям взяти участь у передачі своїх знань однокласникам. Використання цього методу дає загальну картину понять і факторів, що їх необхідно вивчити на уроці, а також викликає певні запитання та підвищує інтерес до навчання.

«Карусель»

Цей варіант навчання найбільш ефективний для одночасного включення всіх учасників у активну роботу з різними партнерами для обговорення дискусійних питань. Цю технологію застосовують для інтенсивної перевірки обсягу й глибини набутих знань.

«Займи позицію»

Цей метод корисний на початку роботи з дискусійними питаннями та проблемами. Його можна використати на початку уроку для демонстрації розмаїття поглядів на проблему, що вивчається. Використовується після опанування дітьми певною інформацією й усвідомлення ними можливості протилежних позицій щодо її розв'язання.

«Мікрофон»

Ця технологія є різновидом загальногрупового обговорення. Вона надає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на питання або висловлюючи свою думку чи позицію. Такий вид роботи доцільно використовувати на початку уроку, коли повторюється чи закріплюється раніше вивчений матеріал.

«Робота в парах»

Парна робота полягає в допомозі сильного учня слабшим, у взаємодопомозі. Склад пар визначає вчитель, враховуючи симпатії або можливості учнів. Пари можуть мати постійний (статичні) і змінний склад (динамічні). Головне для парної організації навчальної діяльності – взаємонавчання і взаємоконтроль.

Метод «Незакінчені речення»

Цей прийом часто поєднується з «Мікрофоном», що дає можливість ґрунтовніше працювати над умінням висловлення власних ідей, порівнювати їх з іншими. Робота за такою методикою дає змогу учням вільніше висловлюватися щодо запропонованих тем, відпрацьовувати вміння говорити коротко, але по суті й переконливо.

«Мозковий штурм»

Це – ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає учасників виявляти свою уяву та творчість, який досягається шляхом вільного вираження думок всіх учасників і допомагає знаходити кілька рішень із конкретної теми.

Оголошується проблема, яку треба розв'язати. Всі учні беруть участь у її обговоренні шляхом колективного обдумування – «мозкового штурму».

«Робота в малих групах»

Клас поділено на групи. Кожна група готує свою інформації. Відводиться певний час. По закінченню часу «спікери» груп доповідають про виконану роботу. У разі потреби учні доповнюють відповіді.

Метод «Прес»

Метод навчає дітей виробляти й формулювати аргументи, висловлювати думки з дискусійного питання у виразній і стильній формі, переконуючи інших. («Я вважаю, що ...», «Тому, що», «Наприклад ...», «Таким чином ...»).

«Рольова гра»

Мета розігрування ситуації в ролях – визначити власне ставлення до конкретної ситуації, набути досвіду поведінки в подібній ситуації шляхом гри, виконання ролі, яка є близькою до реальної життєвої ситуації. Вона допомагає навчитися через досвід та почуття. Рольова гра імітує реальність шляхом «проживання ситуації в певній ролі» та надає можливість діяти, як насправді. Ви можете поводитись і розігрувати свою роль, моделюючи свою реальну поведінку.

ВИСНОВКИ

Застосування і використання в навчальній діяльності інтерактивних форм та методів навчання сприяє розвитку навичок критичного мислення та пізнавальних інтересів учнів. На уроках, де використовуються ці технології, діти почувають себе впевнено, вільно висловлюють свої думки і спокійно сприймають зауваження, адже вони є активними учасниками навчального процесу. В атмосфері довіри та взаємодопомоги легко робити відкриття, усвідомлювати важливість здобутих знань. Саме за таких умов можливе виховання особистості, підготовленої до майбутнього, у якому необхідно розв'язувати проблеми та приймати конкретні рішення. Мозковий штурм спонукає учнів виявляти уяву та творчість, розвиває вміння швидко аналізувати ситуацію.

Дискусія – це широке публічне обговорення якогось спільного питання. Казка, гра, фантазія – життєдайне джерело дитячого мислення, благородних почуттів та прагнень. (В. Сухомлинський).

Отже, використання інтерактивних форм та методів навчання – це така організація навчального процесу, за якої кожен учень має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітувати, адже від його діяльності залежить завдання, якість виконання поставленого перед групою та класом. Інтерактивні технології навчання містять чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, розумові й навчальні умови і процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

Взагалі, сучасні діти приходять до школи з бажанням успішно діяти. Їм подобається на уроках не просто слухати, а ставити запитання, обговорювати проблеми, брати інтерв'ю, приймати рішення, придумувати, фантазувати. Якщо ми, вчителі, будемо організовувати на уроках таку діяльність, то навчання буде успішним, а здобуті знання – якісними.

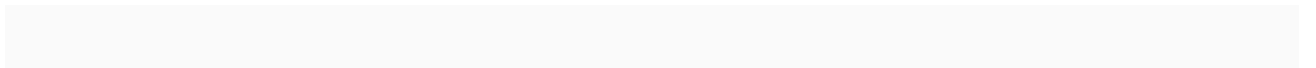
Процес навчання не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову учня. Він потребує напруженої розумової роботи дитини і її власної

активної участі в цьому процесі. Пояснення й демонстрації, самі по собі, ніколи не дадуть справжніх, стійких знань. Вважаю, що цього можна досягти тільки за допомогою інтерактивного навчання.

Свою діяльність спрямовую на створення системи сприятливо-стимулюючих умов для розвитку особистості школярів на уроках, в позакласній роботі, самоосвіті учнів.

Впевнилась, що інтерактивні методи сприяють підвищенню ефективності навчального процесу, покращенню інтелектуального розвитку учнів, оволодінню ними навичок саморозвитку особистості.

Взагалі, сучасні діти приходять до школи з бажанням успішно діяти. Їм подобається на уроках не просто слухати, а ставити запитання, обговорювати проблеми, брати інтерв'ю, приймати рішення, придумувати, фантазувати. Якщо ми, вчителі, будемо організовувати на уроках таку діяльність, то навчання буде успішним, а здобуті знання – якісними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтерактивні технології навчання [Електронний ресурс] // Україномовні реферати – Режим доступу до ресурсу: <http://www.refotext.com/referat-text-16587-1.html>.
2. Горгош Л. І. Інтеграція інноваційних та традиційних технологій в навчально-виховному процесі початкової школи.//Розкажіть онуку.-2009.-№1-2.-С.4-14.
3. Комар О.Інтерактивні методи як інноваційна діяльність сучасного вчителя початкової школи. //Початкова школа. –2010.-№7.-С.47- 49.
4. Іванішева С. Форми і методи інтерактивного навчання. //Початкова школа. – 2006.-№3.-С.9-11.
5. Покатіло С.І. Нестандартні уроки в початкових класах. Активні та інтерактивні форми організації роботи учнів. //Початкове навчання та виховання. – 2012.-№16-18.-С.35-38.
6. Ющенко І.В. Впровадження інтерактивних технологій навчання на уроках в початкових класах//Початкове навчання та виховання. –2010.-№2.-С.2-7.
7. Грицюк О.І. Практичне використання інтерактивних методів навчання на уроках у початковій школі. //Початкове навчання та виховання. –2011.-№27.-С.2-17.
8. Зююкіна Н.В.Реалізація інтерактивного підходу за допомогою групових форм роботи. //Початкове навчання та виховання. –2011.-№29.-С.2-7.
9. Вонсул Я. Використання інтерактивних технологій на уроках//Початкова школа. –2011.-№12.-С32-33.
10. Інтерактивні технології навчання. Курсова робота [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://mobiuro.ru/doc>.

УРОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 3 КЛАСІ

ТЕМА. Закріплення вивченого про дієслово.

Мета. *Поглиблювати знання учнів про дієслово, удосконалювати вміння використовувати дієслова-синоніми, розвивати вміння відрізняти дієслова від інших частин мови, правильно вживати їх у мовленні, ставити до них питання, виховувати бажання вивчати рідну мову.*

Хід уроку

I. Організаційний момент

Встаньте, дітки, всі рівненько,
Посміхніться всі гарненько.
Посміхніться всі до мене,
Посміхніться і до себе.
Привітайтеся: Добрий день!
Хай гарно розпочнеться новий день!

II. Актуалізація опорних знань учнів і мотивація навчальної діяльності.

1. Каліграфічна хвилинка.

Уу ере іє лл ить дв

*У березні сім погод надворі: сіє, віє, крутить, мутить, рве, зверху лє,
знизу мете.*

- Назвіть слова, що називають дію предмета, підкресліть їх.
- На які питання вони відповідають?
- Яка це частина мови?

2. З розсипаних складів складіть слова.

Бе - ре - зень, тра - вень, кві - тень.

- Скласти речення, використовуючи ці слова.

3. Загадка про березень.

Промінчик радо посміхнувся,
У лісі пролісок проснувся.

Все прокидається від сну,
Стрічає дівчину-Весну.

(Березень)

4. Розповідь про березень.

Тане сніг. Квітують крокуси, підсніжники. Починається сокорух у дерев. З'являється найперший весняний гриб-зморшок. Можна побачити метеликів-лимонниць і кропив'янок. Прилітають пташки - граки, шпаки. З'являються струмочки. Ведмідь з барлога вилазить.

5. Прислів'я про березень.

В...сні, відч...няє, ворота, бер...зень.

- Назвати пропущені букви.
- Скласти речення.
- Підкреслити дієслово.

Про перший весняний місяць складено багато прислів'їв та приказок, послухайте їх.

- *Зійшов у березні сніжок – берися за плужок.*
- *Якщо у березні вода не тече, у квітні трава не росте*
- *Березень березовим віником зиму вимітає, а весну в гості запрошує.*
- *Березень у зими кожуха купив, а на третій день продав.*
- *Март усіх місяців варт.*
- *У березні не байдикуватимеш – восени і на зиму до столу матимеш.*
- *У березні сім погод на дворі: сіє, віє, крутить, зверху лє, знизу мете.*
- *Від березневих дощів земля квітне.*
- *Березень невірний: то сміється, то плаче.*

III. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Інтерактивна вправа «Сонячні промінці»

- Яку частину мови ми вивчаємо?
- На які питання відповідає дієслово?
- На що вказує дієслово?

- Що називаємо дієсловом?
- З якою частиною мови дієслово пов'язане в реченні?
- Яким членом речення є дієслово?

2. Давайте поміркуємо чи потрібні дієслова у нашому мовленні?

- Прочитаємо текст.

Розлилися річки. Затопили низини і луки. Летять і летять з вирію птахи. Тепле проміння нагріває землю.

- Визначте дієслова в тексті і спробуйте прочитати його без дієслів.
- Чи можемо ми сказати про що розповідається в тексті?
- Ні. Отже, без дієслів речення втрачають зміст і стає незрозумілим наше мовлення.

Вчитель: Сьогодні ми будемо закріплювати вміння розпізнавати дієслова в реченнях та попрацюємо над дієсловами-синонімами.

IV. Закріплення та усвідомлення матеріалу.

1. Поетична хвилинка.

- *З'ясувати розділові знаки, назвати дієслова.*

Ой ти, веснонько чудова,
 Бавить сонце небокрай.
 Пісню слухає діброва
 І чарує зелен-гай.

Перші проліски цвітуть,
 Перші джмелики гудуть
 Це прекрасна й чарівна
 В гості йде до нас весна!

Все навколо зеленіє,
 Річка ллється і шумить.
 Тихо, тихо вітер віє
 І з травною гомонить.

Линуть в небі журавлі,
А курличуть до землі...
Линуть сірими ключами,
Відмикають білі брами.

Ось іде весна ланами,
Перелогами, лісами.
Де не ступить – з-під землі
Лізуть паростки малі.

Гріє землю сонечко,
Ніжно примовляє:
Прокидайтесь, квіточки,
День весну стрічає!

- *Списати останній віршик у зошит, підкреслити дієслова.*

2. Розповідь про березень.

Ось і прийшов, нарешті, довгоочікуваний місяць березень – перший місяць весни, місяць – крапельник. У лісі, на полях, у садах і парках синявою відливають великі кучугури снігу, накидані останніми лютневими снігопадами, сильні ще ночами морози і бадьорять ранки, вирують часом хуртовини, але по тому, як все яскравіше і тепліше пригріває сонце, радісніше цвірінькають горобці і голосніше туркочуть голуби, як весело і дзвінко виспіває свою коротеньку, але бадьору пісеньку жовтогруда синичка, відчувається непереборне наближення красуні-весни. Це її позивні лунають переможно з півдня. Весну вже не зупиниш.

Теплішає ясне сонце. Раніше світає, пізніше сутеніє. Це чудовий перехідний місяць: початок його виглядає, як взимку, а кінець – справжньою весною, з пробудженням природи, з великою кількістю світла і пташиних

співанок. Та й повітря стає іншим, набуває особливої приємної свіжості. І люди кажуть: от і весною запахло.

Березень – перший місяць весни, місяць – протальник, парник. Дзвінко падають і б'ються на частини крижини-бурульки, відгукуючись в серці зворушливою музикою ранньої весни. Темніють дороги. Народна приказка говорить: «Лютий сильний заметіллю, а березень – капіжем».

Колись за старих часів, рік починався 1 березня. Місяць березень був початком року. У стародавніх римлян перший місяць року назвали на честь бога війни Марса – Мартіусом. Звідси і виникла російська назва цього місяця – март.

3. Вибірковий диктант.

- *Записати в зошит через кому тільки дієслова.*

БЕРЕЗЕНЬ

Трудився лютий до світанку
І заморозив геть струмок.
А березень підкрався ранком
І схрумкав нишком весь льодок.
Мороз і другу ніч старався –
Припорошив льодок сніжком.
Та знову березень сміявся:
Злизнув усе те язиком.
Хоч на річках льоди кололись –
Зима трусила ще сніги.
То лютий з березнем боролись,
Боролись, наче вороги.
Зима ще злиться, бідолаха,
А вже весна бере своє.
І березень бурульки з даху,
Немов цукерочки жує!

М. Лисич

- **Взаємоперевірка**

Помінятися зошитами, перевірити роботу сусіда.

Фізкультхвилинка

4. Робота в групах.

- *Розкрити дужки, поставивши дієслово у правильну форму, усно поставити запитання від іменника до дієслова.*

Сонечко (пригрівати).

Бурульки (капати).

Птахи (прилітати).

Бруньки (бубнявіти).

Підсніжники (цвісти).

Сонечко (пригрівати).

5. Підібрати синоніми.

КАЗАТИ – говорити.

ВАБИТИ – манити.

ЖАЛИТИ – ранили.

ЛАМАТИ – трощити.

ШАНУВАТИ – цінувати.

ДОГЛЯДАТИ – пильнувати.

6. Вірш про березень.

БЕРЕЗЕНЬ

Прокинься, земле, годі спати,

Зимові дні кудись пішли,

Бо дикі гуси-лебедята

На крилах Весну принесли.

Сніги, що Зиму ще чекали,

Стекли в веселі ручаї,

Замилувалась в води талі

Верба на котики свої.

Вже Весну сонце величає
Промінням ніжним на щоках.
І юний Березень стрічає
З пучечком пролісків в руках.

7. Підберіть спільнокореневі прикметники.

- Лінитися –
- Хитрувати –
- Злитися –
- Полохатися –
- Мудрувати –

8. З утвореними прикметниками скласти порівняння, використовуючи малюнки.

Колючий, як їжак.

Хитрий, як лис.

Злий, як вовк.

Полохливий, як заєць.

Вайлуватий, як ведмідь.

9. Прикмети березня.

Народ зустрічає весну з прильотом граків: «Побачив грака – весну зустрічай» і «Грач на горі – весна на дворі».

У народному календарі 6 березня – день-Весновій.

13 березня – день-капельник – з дахів капає.

Дуже багато прикмет було пов'язано з 14 березня – днем перших відлиг. Який день, таке і літо. Якщо в цей день погожі – все літо гоже. Якщо в цей день сніг з дощем і теплий вітер – до мокрого літа, а мороз і північний вітер – до літа холодного.

17 березня – грачевник, граки з'являються.

22 березня – день дорівнює ночі. У цей день весну закликали в образі вістовий птиці – жайворонка.

30 березня – з гір потоки. З гір вода, а риба зі стану рушає. Казали:
«споряджати віз, сани – на повітку».

V. Підсумок уроку

- Чи сподобався вам урок?
- Що нового ви дізналися на уроці?

- Дякую всім, хто працював,
Дієслово гарно вивчав,
На всі запитання відповідав,
На уроці не байдикував.

УРОК ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ У 3 КЛАСІ

Тема: «ЗА ДОБРО ДОБРОМ ПЛАТЯТЬ». УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА»

Мета: ознайомити учнів зі змістом української народної казки «Кривенька качечка»; вчити визначити послідовність подій у творі; висловлювати своє ставлення до прочитаного; вдосконалювати уміння учнів правильно інтонувати мовлення дійових осіб; поглиблювати уявлення про етикет людських взаємин; сприяти збагаченню словникового запасу; розвивати кмітливість, логіку мислення, стійку увагу, уміння зосереджено сприймати зміст тексту; виховувати почуття вдячності за зроблене добро.

ХІД УРОКУ

I. Організація класу.

Дзвоник всім нам дав наказ,
До роботи швидше в клас.
У нас сьогодні справжнє свято,
Гостей зібралося багато.
До них тихенько поверніться
І всім привітно усміхніться.

II. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми і мети уроку.

Вчитель: Продзвенів для нас дзвінок.

Починаємо урок.

З чого ж нам його почати?

Діти: Скоромовку розказати!

Вчитель: Добре. Отже дружно починаєм –

Усі разом промовляєм.

Діти: Мишка мишку запитала:

«Що сьогодні поробляла?»

Відказала мишка мищі:

«Казку я шукала в книжці.

Хочу азбуку вивчати,

Щоб самій казки читати».

Вчитель:

- Діти, а до чого закликає нас ця скоромовка? *(відповіді учнів)*.
- Так, ця скоромовка закликає нас читати. Читати казки, вірші, оповідання.
- Сьогодні у нас незвичайний урок:
 - У казку цікаву ми зробимо крок.
 - Із казкою ви зустрічались не раз,
 - І знову вона завітає у клас.
 - В казках є завжди перешкоди, та знаю,
 - Для мудрих дітей їх ніколи немає.
- Давайте спробуємо із словом «казочка» скласти і прочитати чистомовку.
 - Чка – чка – чка – ой, цікава ... *(казочка)*.
 - Чку – чку – чку – прочитаєм ... *(казочку)*.
 - Чко – чко – чко – зачаруй нас, ... *(казочко)*.
 - Чки – чки – чки – дуже любим ... *(казочки)*.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Вправа на розширення кута зору.

- Давайте поглянемо на плаваючі хмаринки і скажемо, а які нові слова можна утворити з коренем «каз»?
- Отже, слово казка утворилося від слова казати, розказувати.

2. Розповідь вчителя.

- Ось ми говоримо: «Казка, казка», а що таке казка? *(відповіді дітей)*.
- Дійсно, казка – це дитинство людства і його мудрість. Казки ідуть по світу, живуть серед нас і будуть жити після нас. В усьому світі цінуються закладені в казці мораль, добро, справедливість.

3. Робота з прислів'ями.

- Послухайте початок прислів'їв, та спробуйте додати закінчення, відшукавши потрібне слово з довідки...

Казки маленькі, та розуму в них ... *(багато)*.

Казка – вигадка, та в ній щось повчальне ... *(зрозумій)*.

- Отже, у кожній казці можна знайти щось повчальне, добре, мудре.

4. Вікторина.

- Я добре знаю, що ви любите казки, багато їх чули і читали самі. Тому зараз ми проведемо вікторину і дізнаємося чи зможете ви за малюнками назвати назву казки.

(«Івасик – Телесик», «Рукавичка», «Колобок»,

«Коза – дерева», «Солом'яний бичок»,

«Пан Коцький», «Колосок»).

5. Бесіда про казку.

- Ви здогадалися, що це малюнки до українських народних казок. А які казки ми називаємо народними? *(Казки складені народом)*.

- А які ще види казок ви знаєте? *(Літературні казки)*.

- У чому полягає відмінність народної казки від літературної? *(Літературна казка має автора)*.

- Діти, а які групи казок ми з вами вивчали? *(Казки про тварин, чарівні і соціально – побутові казки)*.

6. Гра «Чарівна скринька».

- Ось перед вами чарівна скринька, в ній – загадки та уривки з казок. Відгадайте їх назви і назвіть до якої групи належить казка.

❖ Сидить півник на печі,
Їсть смачненькі калачі.
Тут лисичка підбігає,
Мерщій півника хапає.
Біжить котик рятувати,
В лиски півника забрати.

(«Казка про котика і півника», казка про тварин)

- ❖ Працювала я у хаті,
Танцювала у палаці.

Є у мене звичка –

На балу губити черевички.

(«Попелюшка», чарівна казка)

- ❖ «Веде його лисичка до своєї хати, - так уже йому годить: уловить курочку, то сама не їсть, а йому принесе.»

(«Пан Коцький», казка про тварин)

- ❖ «Виходить на узлісся, аж стоїть груша, і на ній бубликів рясно – аж віти гнуться»

(«Язиката Хвеська», соціально – побутова казка)

- ❖ Ой, набридло на віконці

Все на сонечку сидіть.

Я візьму та покочуся,

Щоб побачити весь світ.

(«Колобок», казка про тварин)

- ❖ Старенька бабуся у лісі жила,

Гостинці для неї онука несла.

Хто дівчинку цю по дорозі зустрів?

Як казка ця зветься?

Хто б відповів?

(«Червона Шапочка», чарівна казка)

- ❖ До школи прямує хлопчак дерев'яний,

Чомусь потрапляє у цирк полотняний.

Відома ця книжка тобі, чи не так?

В пригодах яких побував цей хлопчак?

(«Пригоди Буратіно», чарівна казка)

7. Запитання до учнів.

- Діти, а які особливості чарівних казок? *(У них описані незвичайні події,*

пригоди. За допомогою чарів відбуваються дивовижні перетворення. Героями чарівних казок є люди з надзвичайною силою. У казках присутні чарівні предмети: жива вода, чарівна паличка, клубочок ниток тощо.)

8. Гра «Відгадайте чарівну казку».

- Чарівні казки сповнені дивовижних речей та істот. Зараз ми з вами приготуємо долоньки і оплесками спробуємо піймати чарівну казку. Якщо казка чарівна – плескаємо в долоні.

«Ох» (так), «Колосок» (ні), «Лисиця і журавель» (ні), «Царівна – жаба» (так), «Кирило Кожум'яка» (так), «Рукавичка» (ні), «Котигорошко» (так).

9. Вправа для розвитку навички читання.

- Поки ми з вами гралися та загадки відгадували,

Казковий дощик накрапав,
Він слова порозкидав,
Тож часу не гаймо,
Швидше приказку складаймо.

Казка – джерело доброти.

10. Проблемне запитання.

- Що таке добро? (*Корисний вчинок, справа*).
- Які добрі справи вам доводилося робити?
- Як віддячували вам за добро?

11. Розповідь вчителя.

- Але в житті буває інакше, коли за добро платять злом. Тож сьогодні, ми будемо намагатися визначити і зрозуміти: «Чим за за добро необхідно платити?»
- А допоможе нам в цьому чарівна українська народна казка «Кривенька качечка».

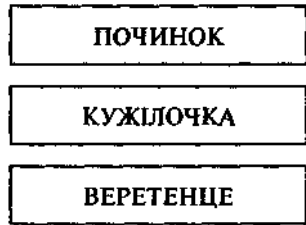
IV. Засвоєння нових знань.

1. Словникова робота.

- Щоб у казці було все зрозуміло, з'ясуємо значення деяких слів.

1) Читання «блискавкою».

На екрані упродовж 2-3 с дати можливість учням прочитати слово, слово зникає, учні вимовляють слово вголос, після чого показати написане знову.

2) Глумачення слів (з'єднати стрілками слово та його значення).

2. Театралізована вистава казки.

- Сьогодні казку ми не будемо читати, а будемо слухати і дивитися театралізовану виставу, яку підготували наші учні.

ІНСЦЕНІЗАЦІЯ КАЗКИ “КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА”

(за мотивами однойменної казки Богдана Лепкого)

Матеріал: хата, дерева, гніздо, качка-іграшка, одяг діда та баби, кужілка та веретено, пір'я, накидка та шапочка для качечки, маски качок та крила, роги кози, шуба для кози, бублики.

Хід інсценізації

(З одного боку – хата, з другого ліс. Біля хати на лаві сидять дід і баба).

Ведуча: Давно це було, стояло село

Дід із бабою жили, не тужили

Було їх двоє, вже старі обоє

Баба. Маємо хатку, як палатку

І світличку невеличку,

І ставок, і млинок...

Та не маємо діточок.

Дід. Ще змолоду так-сяк,

А на старість без дітей аж ніяк.

Щоб позбутися журби

Пішли, бабо, по гриби.

(Лунає музика, беруть кошики, йдуть до лісу).

Ведуча: Прийшли до лісу,
А там грибів, грибів!
Дід аж присів, збирає
А баба опеньки шукає.

Баба. Ой, дідусю, жах!
Он звір сидить в кущах!

Дід. Зачекай бабусю, зараз подивлюся
Тут гніздо з пір'їнок, тоненьких бадилінок,
І качечка сіренька, на ніжку кривенька

(Виймає гніздечко)

Баба. Діду, добра ця година
Буде гарна в нас дитина:
Донечка маленька, качечка кривенька.

Ведуча. Взяли та несуть, щаслива їх путь
Прийшли в хатку, як палатку
І в світличку невеличку.

(Дід і баба приходять до хати)

Дід. Є тепер у нас дитина
Зробим їй гніздо із сіна.

Баба. Ось вода і каша, гарна доня наша

(Баба годує качечку, пестить. Старі лягають спати на лаву).

Ведуча. Вже темно надворі, засяяли зорі
Обтрусило каченя пір'їни,
Обернулась на дівчину в гарній одежині
Хоч цілуй, хоч малюй
Хоч весь світ їй подаруй.

Качечка. Добрі старенькі пожаліли кривеньку
Додому забрали, донечкою назвали.

Буду їх шанувати як батька і матір

(Прибирає, порасться біля печі)

Прибрала чисто, замісила тісто

Можна спати та дуже хочеться погуляти

(Чути, як співають дівчата)

Он хлопці й дівчата йдуть на вечорниці

Так хочу на них подивиться.

(Качечка виходить, заходять дівчата з рушниками, співають українські народну пісню “При долині кущ калини ”, сідають, вишивають, заходять хлопці).

Хлопець. Добрий вечір цій оселі!

Чом, дівчата невеселі?

Дівчата. Не веселі й не сумні

Треба вишити мені

Волошку ще й мак.

Ось так!

Дівчата. Ниточка шовкова,

полотно біленьке,

Вишию чудовий

рушничок для неньки.

Дівчата. Голочка тоненька

Вверх і вниз літає

І на рушничкові

Квіти розцвітають.

Дівчата. Квіти у віночки

В’яжуться-плетуться

Їх веселі очка

З полотна сміються

Хлопець. Гляньте, он одна дівчина зажурились

Наче верба на тин похилились.

Хлопець. Ходи ж, наша люба, ходи танцювати!
Качечка. Не піду я, бо намиста не купила мати.
Хлопець. Ходи ж, наша люба, ходи танцювати!
Качечка. Не піду я, бо хустину не придбала мати.
Хлопець. Ось тобі хустинка – шовкова, новенька.
І підемо, дівчинонько у танок скоренько
Качечка. Та як же я маю у танок ставати
Чи не бачиш, мені стрічок не придбала мати?
Хлопець. Ось стрічки барвисті, дівчино-кохання
Будем разом танцювати до самого рання!
Качечка. Я вам вдячна, добрі люди!
Хлопець. То ж чия красуня буде?
Хлопець. Ох і гарна, наче пава!
І струнка, і кучерява.
Хоч цілуй, хоч малюй
Хоч весь світ їй подаруй!
Хлопець. Не дівчина, а царівна
Як ти звешся, королівно?
Качечка: Ні, не королівна я. Галочка моє ім'я.
Хлопець. Хлопці, ця дівчина мила
Мабуть, з неба прилетіла,
Наче пташечка легка.
Їй станцюймо гопака.
Хлопці: Гей, музики, грайте!
Дівчат розвеселяйте!

Танець “Гопак”

Хлопець. Ти, красуне, не дрімай
Швидше пару вибирай.
Качечка. Всі ви гарні, і сміливі,
І веселі, і вродливі,

Та мені вже час прощатись

І додому повертатись.

(Качечка вибігає, за нею Іван, повертається сам)

Хлопці. Хотів красуню наздогнати,

І за білу ручку взяти

На очах дівчина мила

В небо пташкою злетіла

Лиш пір'їну залишила...

Хлопець. Не сумуй, Мартине, знайдеться дівчина

Зранку підемо шукати від хати до хати

Дівчина. Дівчата, світає, край неба палає.

Пролетіла нічка невеличка.

Підемо додому та й по всьому.

(Хлопці й дівчата виходять)

Ведуча: Баба й дід встали раненько

В хаті чистенько

На столі накрито:

Вареників повне сито.

Дід. Хтось про нас подбав, все поприбирав

Баба. Мабуть, це сусідка впоралася швидко

Треба їй грибів набрати

Щоб могла поласувати.

(Беруть кошики, виходять)

Ведуча. Знов до лісу йдуть старенькі

Наша качечка кривенька

Обтрусилася всі пір'їни,

Обернулася на дівчину

У красивій одежині.

Хоч цілуй, хоч малюй,

Хоч весь світ їй подаруй!

Качечка. Маю зранку я роботу:
Треба город прополоти,
Принести з криниці
Чистої водиці.

(Бере відра, іде. Звучить пісня “Несе Галя воду ”)

(З’являються дід з бабою, назустріч хлопці).

Хлопці. Добридень, люди добрі!

Баба. Добридень, хлопці!

Дід. Чому стіни підпираєте?
Чи роботи не маєте?

Хлопці. Роботу маємо:
Дівчину шукаємо.

Хлопці. Красуню ту,
Що в хаті тримаєте,
До людей не пускаєте.

Дід. Не смійтеся з нашої біди
Не приходьте більше сюди.

(Хлопці виходять)

Ведуча. Підійшли дід і баба до гнізда,
А качечки нема.
Скам’яніли, оніміли
І тепер лиш зрозуміли,
В чому річ.
Та вкинули гніздо у піч.

(Заходить дівчина з відрами)

Качечка. Навіщо гніздечко спалили,
Без пір’я мене залишили?

Дід. Не плач, люба
Залишайся у нас
У добрий час.

Баба. Будемо тобі за батька й матір.

А ти будеш нас доглядати

Качечка. Я б залишилась назавжди

І не знала би біди,

Та ви мене занапали,

Сіре пір'ячко спалили.

Зроби мені діду, кужілочку,

Піду від вас у добрий час.

Ведуча. Зробив дід, як просила

Дівчина біля криниці сіла.

Пряде і співає.

Аж ген-ген качки пролітають.

(Діти – качечки співають пісню.)

Качки. Онде наша діва

Одне наша Іва

На метеному дворці

На тесаному стовпці

Кужілочка шумить

Веретенце дзвенить

Скин'ємо по пір'їночці

Нехай з нами полетить.

Качечка. Не полечу я з вами,

Як була я на лужку

Виламала ніжку

А ви полинули

Мене покинули.

Ведуча. Пряде дівчина і співає

А тут другий табунець пролітає.

Качки. Онде наша діва

Одне наша Іва

На метеному дворці
На тесаному стовпці
Кужілочка шумить
Веретенце дзвенить
Скин'ємо по пір'їночці
Нехай з нами полетить.

Ведуча. Скинули по пір'їні
Красуні дівчині
Вона в пір'я увертілась,
На качку перетворилась
Та й полетіла з ними.
А дід і баба залишились в хаті
Вік доживати.
І сидять сумні
Самі одні.

Ведуча. А коли наставала осінь і качки відлітали у теплий край, дід із бабою виходили і проводжали пташок.

Баба. Прощай любя, прощай мила!
Хай тобі вистачить сили долетіти до раю
До теплого краю.

Дід. Наша любов з тобою назавжди,
Щоб не знала ти горя й біди.

Ведуча. Часом одна качечка відділялась від табунця і, кружляючи над їхньою хатою, скидала додолу пір'їну на згадку про красуню-дівчину.

3. Перевірка сприйняття і розуміння тексту казки.

- Чому має казка таку назву?
- Що здалося неймовірним, фантастичним?
- Що цікавого у казці?
- Хто її дійові особи?
- Хто сподобався і чому?

- Що добре зробили дід і баба, а що —погане?
- Чому дід і баба залишились самотніми?

IV. Розвиток умінь.

1. Складання плану казки з опорою на малюнки, запис плану в зошит для читання.

План

- 1)Знахідка у лісі.
- 2)Таємнича помічниця.
- 3)Спалене гніздечко.
- 4)Дід і баба знову самотні.

2. Творча робота в парах.

✓ Продовжити казку.

- Уявити, що було б, коли дід і баба не заподіяли дівчині зло.
- Спочатку кожен подумає індивідуально, потім обміняєтесь думками в парі, після цього пара повернеться і ви порадитесь в групі. Лідер розповість кінцівку, яку ви склали.

V. Узагальнення прочитаного

1. Тестування до казки.

ТЕСТ

1. Чому сумували дід та баба?
 - а) у них не було житла;
 - б) у них не було дітей;
 - в) у них не було що їсти.
2. Де знайшли гніздечко?
 - а) в лісі;
 - б) на болоті;
 - в) біля річки.
3. Хто був у гніздечку?
 - а) гусочка;

б) півник;

в) качечка.

4. Як віддячила Кривенька качечка за те, що дід і баба забрали її додому?

а) співала пісні;

б) варила їсти, прибирала;

в) нічого не допомагала.

5. Чому Кривенька качечка залишила діда і бабу?

а) тому, що вони спалили пір'я;

б) тому, що вони змушували її працювати;

в) тому, що вони не давали їй їсти.

6. Чого навчає ця казка?

а) слухатись діда і бабу;

б) бути сміливим;

в) за добро платити добром.

Оцінювання: за кожну правильну відповідь на запитання учень отримує 2 бали.

2. Бесіда.

- Чому дівчина образилась і не залишилась у діда і баби?
- Що схвалює, а що засуджує український народ у казці?
- Чого повчає казка?

VI. Підсумок уроку

- До якої групи належить ця казка?
- Які ознаки чарівності в ній ви помітили?
- Дібрати прислів'я для визначення головної думки казки (на кожній парті лежить конверт, у конвертах на смужках написані прислів'я, вибрати правильне).

Робиш добро – не кайся,

робиш зло – зла й сподівайся.

За добро добром платять.

Добро плодить добро, а зло плодить зло.

Добре роби – добре й буде.

Добро будує, зло руйнує.

VII. Домашнє завдання

1. Для всіх учнів:

- виразно читати;
- вміти переказувати;
- прочитати за особами з сім'єю.

2. За вибором:

- зробити «рекламу» казки;
- дібрати загадки, прислів'я;
- виконати малюнок;
- дібрати свої тести за змістом казки.

УРОК МАТЕМАТИКИ У 2 КЛАСІ

ТЕМА: Повторення таблиці множення і ділення числа 2. Розв'язування прикладів і задач на множення і ділення.

МЕТА: Повторити і закріпити знання таблиці множення і ділення числа 2. Вправляти учнів у застосуванні випадків табличного множення і ділення при розв'язуванні прикладів і задач і формувати вміння знаходити значення буквених виразів. Розвивати пам'ять, логічне мислення. Виховувати самостійність, спостережливість, розширювати знання про традиції українського народу.

Хід уроку

I. Організаційна частина.

Діти в українських костюмах заходять під українську народну пісню «Ой на горі ярмарок».

Дзвоник всім нам дав наказ:

До роботи швидше в клас!

Біля парти станем чемно,

Хай мине час недаремно.

– Сьогодні на уроці я хочу, щоб ви:

Не просто слухали, а чули,

Не просто дивилися, а бачили,

Не просто відповідали, а міркували,

Дружно і плідно всі працювали.

Наш урок проходитиме дещо в незвичній формі. А в якій саме, ви дізнаєтесь, коли розшифруєте шифровку.

$16 : 2 + 18$	р
$2 \cdot 8 + 32$	а
$14 : 2 + 15$	к
$2 \cdot 5 + 67$	я
$18 : 2 + 28$	м
$2 \cdot 7 + 14$	р

10 : 2 + 18	а
--------------------	----------

77	26	37	48	28	22	23
я	р	м	а	р	к	а

(Відкривається слово «Ярмарок»)

II. Контроль, корекція і закріплення знань.

Осінньої пори, коли все добро з садів, городів, полів і лісів було зібрано і звезено у двори, сховано у комори, люди збирались на великий ярмарок, щоб продати надлишок виробленої продукції, обміняти на інший товар і навіть похвалитися виросленими овочами і фруктами. Чого тільки не було на тих ярмарках: і багатий урожай з полів та садів, і народні промисли.

Тому сьогодні ми поринемо в ту далеку епоху й заглянемо на такий ярмарок, що проходив в українських містечках і великих селах.

Увага! Увага! Спішіть - поспішайте!

Господарі й гості, глядіть, не минайте!

На ярмарок, прошу, гуртом, поодинці!

Чекають на всіх там чудові гостинці!

На ярмарку нашим веселім багатім

Є чим дивуватись і є що придбати,

Тут щедрі дарунки і саду, й городу,

Тут пісня і жарти – усім в нагороду.

Тут речі умільців ні з чим незрівнянні –

Сопілки – хлоп'яткам, намисто – дівчаткам.

Мерщій-бо на ярмарок всі поспішайте.

Купуйте, милуйтеся, танцюйте і грайте!

Це справжнє свято з мандрівниками, артистами, які водили дресированих звірів; зі скоморохами в яскравому смішному одязі; з гадалками, акробатами та борцями. А ще на ярмарку можна було відпочити й

повеселитися, зустрітися з родичами, знайомими, друзями, обмінятися думками та секретами.

1 дитина:

*Подивіться, люди добрі,
І дорогами, й стежками
З ближніх сіл,
Та ще й з торбами
І ідуть, і їдуть
Славні трударі.
Гончарі і хлібороби,
Пекарі і садоводи,
Рукодільниці, майстри...
Гей! Народ збирається.
Ярмарок розпочинається!*

2 дитина:

*Увага! Увага! Господарі та гості!
Ви нас не минайте!
На ярмарок, прошу,
До нас завітайте.
Гуртом, поодинці.
Чекають на всіх вас
Чудові гостинці.
Пісні, жарти танці, сміх
Тут зустрінуть вас усіх!
Поспішайте люди добрі
І дорослі і малі.*

Сьогодні ярмарок у нас незвичний, а математичний. На уроці - ярмарку ми повторимо вивчені таблиці множення і ділення, обчислюватимемо вирази, розв'язуватимемо задачі. Ми відвідаємо торгові лотки і виконаємо цікаві

математичні завдання. Але для того, щоб зробити покупку на ярмарку, необхідно мати гроші.

Грошовими одиницями на уроці будуть ваші знання. Тому давайте перевіримо чи повні кишені у вас грошенят?

1. Мозкова атака.

- Як називаються числа при додаванні?
- Як називаються числа при відніманні?
- Як називаються числа при множенні?
- Як обчислити значення виразу з дужками?
- Що таке периметр?
- Якщо число збільшуємо на кілька одиниць, то ... (додаємо)
- Якщо число збільшуємо у кілька разів, то ... (множимо)
- Якщо число зменшуємо на кілька одиниць, то ... (віднімаємо)
- Що зайве: трикутник, квадрат, м'яч?
- Зменшуване, від'ємник, доданок?
- Скільки лап у двох ведмедів?
- Який рік триває один день?

III. Розвиток математичних знань.

1. Спочатку ми подивимося чим добиралися на ярмарок і везли товар.

– Товари на ярмарок везли на возах. Подивіться уважно на їх номери:

10, 15, 20, 23, 25, 30, 35, 40, 45.

– Яке число зайве? Чому?

Ох і ярмарок, от так ярмарок! Сюди йшли не тільки щось купити, а й повеселитися.

2. Другим відвідаємо лоток "Фрукти".

Лоточків із яблуками не минайте,

Які до смаку вам, такі вибирайте.

Сортів тут багато, усі вони – різні,

Ось яблука ранні, ось яблука пізні.

Скуштуйте цю грушу – солодку, духмяну,

У роті немов би медок, вона тане.

(Учень отримує малюнок яблука чи груші і виконує завдання).

3. Мандрівка до лотка "Рушники".

Підійдіть, подивіться – краса то яка!

Яка то робота, які то узори!

В цих вишивках – пісні й лани неозорі.

Птахів щебетання, весняні вітання.

Квітковий розмай і калини зітхання!

Беріть, не минайте рушник цей, сестрички.

Утріться, й рум'янець не зійде із личка.

(Вирази прикріплені до рушника.)

$$2 \cdot 5 - 8$$

$$6 \cdot 2 + 18$$

$$80 - 3 \cdot 2$$

$$2 \cdot 8 + 64$$

$$2 \cdot 9 + 22$$

$$26 - 2 \cdot 3$$

$$2 \cdot 2 + 96$$

$$32 - 3 \cdot 4$$

4. Цікаві задачі – вірші.

Учитель. Несли на ярмарок торбину сміху. Ось вона розв'язалася, усмішки розсипалися. Нумо зберемо!

Дві лисички, дві сестрички,

Заплели по дві косички.

Скільки разом у лисичок

Є заплетених косичок? (4)

Йшли чотири їжаки

І несли по два грибки.

А ви їм допоможіть –
Ті грибочки полічіть. (8)

Зшили півні черевики,
Щоб ходити на музики.
Каблучками туки-тук
Вісім пар, а скільки штук? (16)
П'ять індиків
Пішли на музики.
Танцювали, гупали.
Скільки ніжок тупало? (10)

Три ведмедики ішли,
По два пиріжки несли
А ви їм допоможіть –
Пиріжки ті полічіть. (6)

Змерзли двоє поросят,
Зіщулились і тремтять.
Щоб їх відігріти,
Скільки валянок треба купити? (8)

– Ох і весело тут, на ярмарку! А як же без пісні і танцю?

Фізкультхвилинка

*На доброму ярмарку ми побували
Купували, сміялись та міркували.
Та ще не танцювали!
Гей, троїсті музиченьки,
Нам заграйте веселенько!
А ви хлопчаки й дівчатка,
Всі відпочиньте гарненько!*

(Танець під пісню "Райдуга")

4. Кругові приклади

А ось нам пропонують купити в'язку бубликів. Для того щоб їх придбати, необхідно розв'язати кругові приклади:

$$2 \cdot 8 + 4 \quad (20 - 10) : 2 \quad 5 \cdot 2 + 8 \quad 18 : 2 - 7$$

(За правильна відповідь 1 бал і бублички.)

IV. Розв'язування задач.

1. Лоток "Задачний. Овочі".

Ярмарок у нас багатий,

Можете всього придбати:

Буряки, картоплю, моркву,

Дині, гарбузи, капусту –

Тут всього багато й густо!

Отож поспішайте без крику і свар,

Поки не підняли ціни на товар.

Робота в парах.

(На кожній парті малюнки з овочами, з протилежної сторони – скорочений запис задачі.)

Моркви – 3 кг ←

Картоплі – ?., у 2 рази >

2. Лоток "Задачний. Лікарські рослини".

Запрошую купити "лікарські рослини"

Беріте калину – червоні корали –

Ці кетяги небо і сонце ввібрали.

Напоїть матуся калиновим чаєм –

Недугу ураз, як рукою знімає.

Робота в групах.

Задача

Посадили 5 кущів смородини, 3 кущі малини, а калини удвічі більше, ніж смородини і малини разом. Скільки кущів калини посадили?

1) $5 + 3 = 8$ (к) – смородини і малини разом.

2) $8 \cdot 2 = 16$ (к)

Відповідь: 16 кущів калини посадили.

(за правильну відповідь – 3 бали і куплена калина)

3. Гра «Ярмаркова жердина».

Жодне свято не обходиться без розваг і забав. Найулюбленішою забавою була і є ярмаркова жердина – це високий стовп, на вершечку якого знаходиться приз. Хто дістанеться до вершечка математичної жердини – той отримає ось цього півника. *(малюнок)*

$$3 \cdot 2 + 10 : 2 - 1 \cdot 2 + 4 : 2$$

4. Розв'язування нерівностей.

Усі діти дуже люблять солодощі. Вам пропонують купити солодких півників. Вони будуть вашими, якщо ви розв'яжете нерівності.

Робота в парах *(на кожній парті – картка з нерівностями.)*

$$9 \cdot 2 * 2 \cdot 4 \quad 2 \cdot 5 * 2 \cdot 7 \quad 2 \cdot 7 * 8 \cdot 2 \quad 2 \cdot 8 * 2 \cdot 6$$

(За кожну картку – 3 бали і цукерка)

5. Робота з геометричним матеріалом. Робота в парах.

На ярмарку можна було придбати і живий товар: поросся, півня, гусака. Давайте і ми спробуємо купити гусака.

На партах у вас лежать конверти з геометричними фігурами. Спробуйте з цих фігур скласти гусака.

V. Підсумок уроку.

*На доброму ярмарку ми побували,
Одні продавали, другі купували.
Співали, сміялися ще й жартували.
На цьому слові - бувайте здорові!*

- Чи сподобалось вам на ярмарку?

- Що дізнались нового?